

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-40-15>

УДК 347.2

ЦИБАНЬ А.А.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

E-mail: tsyban@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8216-4476>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Харків, 61022, майдан Свободи, 4

КРИПТОАКТИВ ТА ЙОГО МІСЦЕ У ЦИВІЛІСТИЧНІЙ ПАРАДИГМІ

АНОТАЦІЯ. *Вступ.* Наукова стаття присвячена окремим аспектам правового регулювання криптовалютних активів. Криптоактив, як різновид віртуального/цифрового блага, на теперішній час не має єдиного комплексного підходу щодо єдиного бачення місця вказаного явища у сучасній правовій парадигмі.

Короткий зміст основних результатів дослідження. Питання висвітленні у науковій статті розглянуті під призвою зарубіжних законодавчих напрацювань, які з урахуванням обраного вектору руху нашої держави вважаються певним орієнтиром для удосконалення вітчизняного законодавства. У роботі проведено аналіз щодо визначення місця криптовалютів/криптовалют серед інших суміжних об'єктів цифрових технологій. У роботі проаналізовано співвідношення криптовалюти/криптовалюти як віртуального/цифрового блага з іншими схожими та суміжними категоріями, зокрема такими як: цифрові речі, електронні гроші та цифрові гроші (валюти). Запропоновано удосконалення визначення родового поняття об'єкта цифрового (віртуального) середовища через цифрове (віртуальне) благо, що створюється та існує виключно у цифровому середовищі, не звужуючи його всеохоплюючого змісту стосовно можливості мати або навпаки не мати певної майнової цінності, у той час як «віртуальний актив» або «криптовалютний актив» може розглядатися як благо, яке безпосередньо у своєму змісті є певним вираженням вартості або певного майнового права з огляду на розуміння «активу» саме як економічної категорії. Надано оцінку підходу щодо неможливості криптовалюти, як віртуального активу (блага) виступати платіжним засобом.

Висновок. У підсумку, дослідження криптовалюти під призвою цифрових грошей та правового регулювання валютних цінностей зумовлює висунення гіпотези щодо застосування певної аналогії, згідно якої, виправданим вбачається закріплення цифрових грошей забезпечених іноземною державою на законодавчому рівні, як один із перших кроків у напрямку закріплення вказаного явища як об'єкта цивільних прав та цифровізації платіжних розрахунків. Запропоновано необхідність виключення імперативного правила щодо неможливості жодним віртуальним активом (благом) виступати у якості засобу платежу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: криптовалюта, криптоактив, віртуальні активи, біткоїн, платіжні засоби, цифрові валюти/гроші, правове регулювання цифрових благ.

Як цитувати: Цибань А.А. Криптоактив та його місце у сучасній цивілістичній парадигмі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*, серія «Право». 2025. Вип. 40. С. 149-154. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-40-15>

In cites: Tsyban A.A. (2025). Cryptoasset and its place in the modern civil paradigm. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University*, Series "Law", (40), P. 149-154. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-40-15> (in Ukrainian)

Вступ. На шляху поглибленої інтеграції України з Європейським союзом важливого значення має уніфікації вітчизняного законодавства із законодавством ЄС.

Ця необхідність обумовлена у тому числі динамічним розвитком окремих відносин, які потребують належного правового регулювання.

Такими, зокрема є відносини у сфері інформаційних технологій, стосовно яких має місце потреба в приведенні до належного стану їх регуляторного інструментарію, який має відображення через систему правових норм. У цьому сегменті, особливої уваги заслуговують питання пов'язані із правовим регулюванням

віртуальних активів (благ), цифрових речей та криптовалют/криптовалют.

Постановка проблеми. Зважаючи на такі передумови, особливої уваги заслуговують питання пов'язані із правовим регулюванням віртуальних активів (благ), ринку та обігу криптовалют, їх співвідношення із цифровими валютами, цифровими речами, тощо. Вказані елементи завжди виступають досить динамічним сегментом ІТ-індустрії та накопичують у собі капіталізацію у розмірі трильйонів доларів США. Важливою обумовлюючою складовою дослідження у вказаній сфері є той факт, що Україна посідає третє місце серед 146 країн у глобальному індексі використання

криптоактивів, про що свідчать дані дослідження аналітичної блокчейн-компанії Chainalysis, що свідчить саме про прикладну актуальність даної тематики [12].

Стан наукового дослідження теми.

Варто зазначити, що окремим питанням правового регулювання віртуальних активів (благ) присвячували увагу наступні науковці: М.В. Гребенюк, Б.В. Деревянко, О.І. Кулик, Р.В., Лук'янчук, О.А. Туркот, Н.І. Майданик, Л.Р. Майданик, Є.О. Мічурін, Є.О. Харитонов, С.О. Сліпченко, А.С. Сліпченко та інші та інші. Проте, на даний момент досі не сформовано єдиного підходу щодо праворозуміння вказаного правового явища та можливості прикладного використання в межах існуючого правового поля.

У тому числі вказана проблема стосується правового регулювання криптовалютних активів які також є продуктом цифрового (віртуального) середовища.

Мета дослідження. З огляду на зазначене виникає необхідність дослідження окремих аспектів природи вказаного явища, його основних характеристик та окреслення рис оптимальної моделі ефективного функціонування криптоактиву у цивільних правовідносинах.

Основні результати дослідження.

Диференціація цивілістичних підходів праворозуміння окремих видів об'єктів цивільних прав у більшій мірі узгодили питання можливості існування окремих об'єктів у цифровому середовищі. Так, об'єктами цивільних прав можуть бути речі, гроші, цінні папери, цифрові речі, майнові права, роботи та послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні та нематеріальні блага.

Загальновідомим є факт, що окремі об'єкти можуть існувати виключно у матеріальному світі, інші виключно у цифровому середовищі, а також є і такі які можуть існувати як у матеріальному, так і у цифровому, що у свою чергу обумовлює форму таких об'єктів, особливості набуття, здійснення та припинення цивільних прав і обов'язків щодо них [1].

Під цифровою річчю, у розумінні ч. 1 ст. 179-1 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), слід розуміти благо, що створюється та існує виключно у цифровому середовищі та має майнову цінність.

У даному нормативно-правовому акті міститься певний невичерпний перелік того, що слід відносити до цифрових речей.

Так, у визначеному розумінні ними є віртуальні активи, цифровий контент та інші

блага, щодо яких застосовується вищезазначене положення згаданої правової норми [1].

Законодавець в межах Закону України «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 № 2074-ІХ, наразі який ще не набрав чинності, пропонує нам визначення віртуального активу, під яким слід розуміти нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі.

При цьому, існування та оборотоздатність віртуального активу забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів. Такий актив, також може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав.

Відповідно до нього, законодавець пропонує власну класифікацію віртуальних активів на забезпечені та незабезпечені, різниця між якими полягає у тому, що перші можуть посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав на відмінно від інших [2].

Зважаючи на зазначене, одразу виникає питання щодо співвідношення цифрових речей, які як визначено законодавцем мають певну майнову цінність та віртуальними активами/криптоактивами (криптовалютами). Особливо це питання резонує із відносно нещодавньою заявою Голови податкового комітету Верховної Ради України – Данила Гетманцева щодо легалізації криптовалюти на початку 2025 року без пільгових умов оподаткування [4].

З поміж цього, виникає доволі значна кількість дотичних питань пов'язаних із даним явищем, чи буде криптовалюта відповідати наявним пошукам розуміння віртуального активу, яка функціональність криптоактиву, юридична визначеність, відмінність від наявних суміжних категорій, тощо.

У цьому контексті є лише згадування певної тотожності криптоактиву із цінним папером, однак певно малось на увазі їхня спільність у визначенні підходів щодо оподаткування прибутку від діяльності з ними, адже правова природа вказаних об'єктів суттєво відрізняється один від одного з огляду на діюче законодавство та зарубіжні науково-практичні напрацювання. Тож легалізація криптовалют/криптоактивів не може зводитись виключно до питання оподаткування доходів від їх використання.

Як справедливо відмічено віртуальне благо може й не мати жодної майнової цінності, якщо за ним немає права вимоги на інший об'єкт цивільного права (гроші, майно, майно-

ві права, тощо) [6]. У випадку використання, наприклад, криптовалют (певно за винятком стейблкоїнів) цінність таких благ буде залежати взагалі від рівня попиту та пропозиції на відповідному ринку, де немає жодної гарантії щодо постійного підтримання ціни на такий об'єкт. Цей приклад, зокрема є підтвердженням динамічності руху в екосистемі віртуальних (цифрових) благ.

Загальновідомо, що невзаємозамінний токен (так званий NFT) є продуктом цифрових технологій та за своєю природою поперше не має матеріалізованої форми, а по-друге є зв'язаним з певним об'єктом, який він і посвідчує. З цього також виходить логічний висновок, що з одного боку самостійно він не становить жодної цінності, а з іншого, такої ознаки як вартість може й не бути взагалі, наприклад через відсутність економічного виразу об'єкта забезпечення [7].

Потенційна відсутність такої риси як майнова цінність у тому числі підтверджується й теоретичними надбаннями в рамках вивчення правової природи цифрових благ. Є.О. Мічурін у свої працях виокремлює наступні особливості цифрових благ: цифрові блага є продуктом ІТ-технологій; вони є нематеріальними; їхня належність певній особі як об'єктів цивільного права визначається через абсолютні права; такі блага можуть бути як віддільними від особи та оборотоздатними (криптовалюта), так і тісно пов'язаними з особою й не оборотоздатними (цифровий підпис) [8, с. 117]. Останнє із запропонованого переліку як раз і виступає підтвердженням висунутої гіпотези, адже невіддільність від особи та невідчужуваність окремих об'єктів позбавляє їх економічної забарвленості.

Отже, зважаючи на обраний законодавцем вектор руху щодо необхідності правового регулювання відносин у сфері цифрових благ, слід враховувати високу динамічність розвитку та якісних змін у відносинах в середині цифрового середовища у цілому, що зумовлює необхідність врахування притаманних вказаним об'єктам чинників. Видається закономірним визначення родового поняття об'єкта цифрового (віртуального) середовища через цифрове (віртуальне) благо, що створюється та існує виключно у цифровому середовищі, не звужуючи його всеохоплюючого змісту стосовно можливості мати або навпаки не мати певної майнової цінності, у той час як «віртуальний актив» або «криптографічний актив» може розглядатися як благо, яке безпосередньо у своєму змісті є певним вираженням вартості або певного майнового права з огляду на ро-

зуміння «активу» саме як економічної категорії.

З огляду на пошук належного підходу визначення природи криптоактивів можна точно вказати, про ідею відповідно до якої законодавець намагається знайти чіткі рамки існування даного явища у правовій площині та можливості їх легального використання. Однак, розуміючи про певну схожість із електронними грошима у контексті визначення останніх відповідно до Закону України «Про платіжні послуги», даний підхід передбачає необхідність у відмежуванні вказаних конструкцій, адже криптоактив/криптовалюта та електронні гроші є різними правовими явищами.

У тому числі на вирішення цього питання, а також в рамках узгодження вітчизняного законодавства із правом ЄС у правове поле увійшло таке поняття як – цифрові гроші Національного банку України (далі – цифрові гроші). Так, під ними пропонується розуміти електронну форму грошової одиниці України, емітентом якої є Національний банк України (п. 96 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про платіжні послуги»). Порядок випуску, зберігання та погашення цифрових грошей, а також особливості виконання платіжних операцій із застосуванням цифрових грошей визначаються нормативно-правовими актами Національного банку України [3]. Цифрові валюти центробанків на відмінно від криптовалюти регулюються центробанками, а отже не є абсолютно децентралізованими при застосуванні таких самих криптографічних методів та інших параметрів притаманних криптовалютам, однак це вказує на приблизно однакову технічну природу [13]. У такій парадигмі почав рухатись НБУ, який запропонував як різновид цифрової валюти НБУ ввести «Е – гривню» як електронну форму грошової одиниці України, емітентом якої є НБУ [14]. Отже, саме такий підхід мав би розмежувати криптовалюту, електронні гроші та цифрову валюту, створивши для використання вказаних об'єктів єдині правила гри. Звісно даний підхід не можна було охарактеризувати як всеохоплюючий, бо переважна низка розповсюджених у світі криптоактивів все ж таки має децентралізований характер.

Зважаючи на вказані передумови, чіткого та зрозумілого місця криптоактивів (криптовалюти) наразі у вказаній парадигмі так і не знайшлось, тому що зокрема відповіді на питання щодо прямого визначення можливості відповідати ознакам електронних чи цифрових грошей відповідно до Закону України «Про

платіжні послуги» та бути валютними цінностями у розумінні Закону України «Про валюту та валютні операції» досить не має.

Відповідаючи на вказане питання не можна ігнорувати європейський досвід який ґрунтується на наступному. По-перше, Європейським управлінням з цінних паперів та ринків було опубліковано Пораду щодо віртуальних активів та первинного розміщення монет (Advice on Initial Coin Offerings and Crypto Assets) та тим самим запропоновано класифікацію віртуальних активів, які можуть складатися з трьох видів: платіжні, інвестиційні та службові активи [15]. Одразу слід додати, що віртуальний актив буде вважатися платіжним, якщо він відповідає зазначеному у Директиві № 2009/110/ЕС ознакам електронних грошей, хоч і має іншу технічну природу [9, с. 73]. По-друге, Markets in Crypto-assets Regulation in EU (далі – MiCA), запропоновано більш вдале на наш погляд визначення криптоактиву саме як цифрового вираження вартості або прав, які можуть передаватися та зберігатися в електронному вигляді з використанням технології розподіленого реєстру або аналогічної технології. Оскільки віртуальний актив може бути виражений через відповідний токен, то вказаний нормативно-правовий акт також класифікує їх на токени, прив'язані до активу, токени електронних грошей та службові токени [16]. Як раз токен електронних грошей, відповідно до запропонованої концепції – є різновидом криптоактиву, який за своїм функціональним призначенням слід розглядати у якості платіжного засобу з огляду на можливість підтримання стабільної вартості, посиляючись на певну фіатну валюту.

Не можна не згадати й про законопроект винесеного на розгляд Конгресу США S.4912 - BITCOIN Act of 2024 щодо створення резерву цифрових активів шляхом купівлі визначеної кількості біткоїнів протягом п'яти річного строку для генерації, зберігання та управління закритими ключами, пов'язаними із державними біткоїн-активами [5].

Теоретичним підґрунтям, щодо можливості «криптоактиву» виступати законним засобом платежу, є зокрема праці В.М. Логойди, який зазначає, що така заборона по-суті

суперечить прямому їх призначенню, адже такий вид розрахунків поєднував би переваги розрахунків за допомогою готівкових та безготівкових коштів [10, с. 155]. К.О. Калаченкова та Б.В. Довгань ґрунтуючись на дослідженнях нормативістського підходу зарубіжних країн також зазначають, що там де державна політика спрямована на цифровізацію вказана новація є досить актуальною у контексті намагань її активного впровадження як розрахункового засобу [11, с. 100].

Як вже згадувалось вище, в рамках Закону України «Про платіжні послуги» є норма про так звані цифрові гроші (п. 96 ч. 1 ст. 1 та ст. 62 вищезазначеного закону), під якими слід розуміти електронну форму грошової одиниці України, емітентом якої є Національний банк України (далі – НБУ). Ще один, Закон України «Про валюту та валютні операції», також передбачає можливість існування цифрових грошей, адже вони передбачені п.п. г) п. 6 ч. 1 ст. 1 даного законодавчого акту де мають назву «цифрові гроші НБУ» та є різновидом національної валюти (гривні) що у свою чергу є валютною цінністю, а отже об'єктом цивільних прав. За такого підходу виправданим є застосування відповідної аналогії й по відношенню до іншого різновиду валютних цінностей як об'єктів цивільних прав – іноземної валюти, оскільки такої форми як цифрові гроші, що забезпечені валютою іноземною державою (іноземною фінансовою установою) цим законодавчим актом не передбачено.

Висновки. Таким чином, оскільки криптоактив (криптовалюта) є різновидом об'єктів цифрових технологій, що створені за допомогою криптографічного методу на базі централізованої або децентралізованої системи розподілу інформаційних блоків у певній послідовності, то його технічні характеристики певною мірою відповідають характеристиками цифрових грошей. Тому виправданим є визначення поняття та місця криптоактиву у вітчизняній правовій системі та закріплення цифрових грошей забезпечених іноземною державою на законодавчому рівні, як один із перших кроків у напрямку закріплення вказаного явища як об'єкта цивільних прав та цифровізації платіжних розрахунків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 20.01.2025).
2. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074- IX (не набрав чинності) // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 20.01.2025).
3. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591- IX // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення: 20.01.2025).

4. Крижний А. В Україні легалізують крипто валюту на початку 2025 року. *Економічна правда*. Електронний ресурс. URL: <https://pravda.com.ua/finances/koli-v-ukrajini-legalizuyut-kriptovalyutu-vidpovid-800779/> (дата звернення: 20.01.2025).
5. Законопроект Конгресу США S.4912 - BITCOIN Act of 2024 Електронний ресурс. URL: <https://www.congress.gov/bill/118th-congress/senate-bill/4912>.
6. Цифрові речі та цифровий контент: новації законодавства, договірні відносини. ЮФ «Правовий Альянс». Електронний ресурс. Режим доступу. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/223070_tsifrov-rech-ta-tsifroviy-kontent-novats-zakonodavstva-dogovrn-vdnosini (дата звернення: 20.01.2025).
7. Цибань А. До питання правового регулювання NFT-токенів як віртуальних благ. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*, 2023. (35), 133-137. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-35-14> (дата звернення: 20.01.2025).
8. Мічурін Є. Цивільно-правове регулювання суспільних відносин у цифровому середовищі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*, 2023. (36), 115-121. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-13>
9. Кулик О.І. Правові засади впливу Європейського союзу на ринок віртуальних активів. *Економіка та право*. 2021. № 1. С. 71 – 79.
10. Логойда В. Перспективи врегулювання правового статусу криптовалюти в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: Право*. 2021. Вип. 63. С. 152–157. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.63.27>
11. Калаченкова К.О., Довгань Б.В. Щодо визнання криптовалюти засобом платежу на території України: теоретико-правове обґрунтування. *Правничий часопис ДНУ імені Василя Стуса*. 2022. № 1. DOI: <https://jrchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13275>
12. Жук К. Chainalysis: Україна у трійці світових лідерів щодо використання крипто активів. *Investory news*. Електронний ресурс. URL: <https://investory.news/chainalysis-ukraina-u-trijci-svitovix-lideriv-shhodo-vikoristannya-kriptoaktiviv/> (дата звернення: 20.01.2025).
13. Європейський центробанк оголосив про новий етап впровадження цифрового євро. *Європейська правда*. Електронний ресурс. URL: <https://www.euointegration.com.ua/rus/news/2023/10/18/7171689/> (дата звернення: 20.01.2025).
14. Про е-гривню – цифрові гроші Національного банку. Офіційний веб-сайт Національного банку України Електронний ресурс. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia> (дата звернення: 20.01.2025).
15. Advice on Initial Coin Offerings and Crypto-Assets. European Securities and Markets Authority. Електронний ресурс. URL: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-1391_crypto_advice.pdf
16. Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0593> (дата звернення: 20.01.2025).

Стаття надійшла до редакції 02.10.2025
Стаття рекомендована до друку 23.11.2025

Переглянуто 07.11.2025.
Опубліковано 30.12.2025

A.A. TSYBAN

Ph.D associate professor of the of the department of civil law disciplines
E-mail: tsyban@karazin.ua ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8216-4476>
V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61022, Svobody square,4

CRYPTOASSET AND ITS PLACE IN THE MODERN CIVIL PARADIGM

ANNOTATION. *Introduction.* The scientific article is devoted to certain aspects of the legal regulation of cryptocurrency assets. Cryptoassets, as a type of virtual/digital good, currently do not have a single comprehensive approach to a single vision of the place of this phenomenon in the modern legal paradigm.

Summary of the main results of the study. The issues covered in the scientific article are considered, including from the perspective of foreign legislative developments, which, taking into account the chosen vector of movement of our state, are considered a certain reference point for improving domestic legislation. The paper analyzes the determination of the place of crypto-assets/crypto-currencies among other related objects of digital technologies. The paper analyzes the relationship of cryptocurrency/crypto-asset as a virtual/digital good with other similar related categories, in particular such as: digital things, electronic money and digital money (currencies). It is proposed to improve the definition of the generic concept of an object of the digital (virtual) environment through a digital (virtual) good that is created and exists exclusively in the digital environment, without narrowing its comprehensive content in terms of the possibility of having or, conversely, not having a certain property value, while a “virtual asset” or “cryptocurrency asset” can be considered as a good that directly in its content is a certain expression of value or a certain property right, taking into account the understanding of an “asset” precisely as an economic category. An assessment of the approach to the impossibility of cryptocurrency, as a virtual asset (good), to act as a means of payment is provided.

Conclusion. The scientific article is devoted to certain aspects of the legal regulation of cryptocurrency assets. Cryptoassets, as a type of virtual/digital good, currently do not have a single comprehensive approach to a single vision of the place of this phenomenon in the modern legal paradigm.

KEY WORDS: *cryptocurrency, cryptoasset, virtual assets, bitcoin, means of payment, digital currencies/money, legal regulation of digital assets.*

REFERENCES

1. Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 16.01.2003 No. 435-IV. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Electronic resource. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (accessed: 20.01.2025). (in Ukrainian)
2. On virtual assets: Law of Ukraine dated 17.02.2022 No. 2074- IX (not in force). Official web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Te> (accessed: 20.01.2025). (in Ukrainian)
3. On payment services: Law of Ukraine dated 30.06.2021 No. 1591- IX. Official web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (accessed: 20.01.2025). (in Ukrainian)
4. Kryzhny A. Cryptocurrency will be legalized in Ukraine in early 2025. Economic Truth. Electronic resource. URL: <https://epravda.com.ua/finances/koli-v-ukrajini-legalizuyut-kriptovalyutu-vidpovid-800779/> (accessed: 20.01.2025) (in Ukrainian).
5. US Congress Bill S.4912 - BITCOIN Act of 2024 Electronic resource. URL: <https://www.congress.gov/bill/118th-congress/senate-bill/4912>. (in Ukrainian)
6. Digital things and digital content: legislative innovations, contractual relations. Law Firm "Legal Alliance". Electronic resource. Access mode. URL: https://biz.ligazakon.net/analitics/223070_tsifrov-rech-ta-tsifroviy-kontent-novats-zakonodavstva-dogovrn-vdnosini (accessed: 20.01.2025) (in Ukrainian).
7. Tsyban, A. (2023). On the issue of legal regulation of NFT tokens as virtual goods. *Bulletin of the V. N. Karazin Kharkiv National University. Series "Law"*, (35), 133-137. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-35-14> (accessed: 20.01.2025) (in Ukrainian).
8. Michurin, E. (2023). Civil-legal regulation of social relations in the digital environment. *Bulletin of the V. N. Karazin Kharkiv National University. Series "Law"*, (36), 115-121. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-13> (in Ukrainian).
9. O.I. Kulyk. Legal principles of the European Union's influence on the virtual assets market. *Economics and Law*. 2021. No. 1. P. 71 – 79. (in Ukrainian).
10. Logoyda V. Prospects for regulating the legal status of cryptocurrency in Ukraine. *Scientific Bulletin of the Uzhgorod National University*. 2021. Issue 63. P. 152–157. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.63.27> (in Ukrainian).
11. K.O. Kalachenkova, B.V. Dovgan. On the recognition of cryptocurrency as a means of payment in Ukraine: theoretical and legal justification. *Law Journal of Vasyl Stus DNU*. 2022. No. 1. DOI: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13275> (in Ukrainian).
12. Zhuk K. Chainalysis: Ukraine in the top three world leaders in the use of crypto assets. *Investory news*. Electronic resource. URL: <https://investory.news/chainalysis-ukraina-u-trijci-svitovix-lideriv-shhodo-vikoristannya-kriptoaktiviv/> (accessed: 20.01.2025) (in Ukrainian).
13. The European Central Bank announced a new stage in the implementation of the digital euro. *European Truth*. Electronic resource. URL: <https://www.euointegration.com.ua/rus/news/2023/10/18/7171689/> (accessed: 20.01.2025).
14. About e-hryvnia – digital money of the National Bank. Official website of the National Bank of Ukraine Electronic resource. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia> (accessed: 20.01.2025). (in Ukrainian)
15. Advice on Initial Coin Offerings and Crypto-Assets. European Securities and Markets Authority. Електронний ресурс. URL: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-1391_crypto_advice.pdf (accessed: 20.01.2025).
16. Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0593> (accessed: 20.01.2025)

The article was received by the editors 02.10.2025
The article is recommended for printing 23.11.2025

The article was revised 07.11.2025
This article published 30.12.2025